
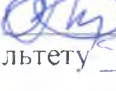
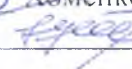

Міністерство охорони здоров'я України
Донецький національний медичний університет
Факультет фармацевтичний
Кафедра фармації та фармакології

ЕТИКА І ДЕОНТОЛОГІЯ У ФАРМАЦІЇ СИЛАБУС

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 «Фармація, промислова фармація»
Освітня програма	«Фармація»
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	Обов'язкова
Розробник/и	Олександр Іванович Гуторов, декан фармацевтичного факультету, канд.фарм.наук, доцент.
Затвердження	рішенням кафедри, протокол № 2 від 1.09.2021р. вченою радою фармацевтичного факультету, протокол №1 від 15.11.2021р
Візування	Завідувач кафедри Хоменко В.М. Гарант ОП Хоменко В.М. Декан факультету Гуторов О.І.

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕТИКА І ДЕОНТОЛОГІЯ У ФАРМАЦІЇ

Рік навчання та навчальний семестр: 4 рік навчання, 8 семестр.

Загальне навантаження: 3 кредити ECTS

Аудиторне навантаження: очна – 45 годин, заочна – 11 годин

Самостійна робота здобувачів: очна - 45 годин, заочна – 79 годин

Форми підсумкового контролю: залік.

Мова викладання: українська

Інформація про викладача

Олександр Іванович Гуторов, декан фармацевтичного факультету, канд. фарм наук, доцент.

Інструменти комунікації

З усіма питаннями, зауваженнями та пропозиціями, стосовно викладання та вивчення дисципліни, просимо надіслати листи на наступну електронну пошту: o.i.gutorov@dnmu.edu.ua

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Етика і деонтологія у фармації» забезпечує розуміння сутності основних понять моралі, фармацевтичної етики, біоетики та фармацевтичної деонтології, та спрямована на набуття вмінь з використання базових інструментів успішного спілкування та взаємодії, вирішення моральних та комунікативних проблем, пов'язаних з практичною діяльністю фармацевтичного працівника.

Мета та завдання

Основна мета – сформувати систему знань з моралі, фармацевтичної етики, біоетики та фармацевтичної деонтології для подальшого належного виконання професійних обов'язків фахівцями фармації.

Завданнями дисципліни є – вивчення основ системи права і фармацевтичного законодавства, основних механізмів державного регулювання фармацевтичної діяльності, принципів організації надання фармацевтичної допомоги населенню, правових та етичних норм фармацевтичної діяльності, основ трудового права, сучасних принципів світової практики з надання фармацевтичної допомоги соціально-вразливим групам населення: дітям, жінкам, особам похилого віку, хворим на важкі та орфанні захворювання, основних принципів соціального менеджменту й маркетингу, принципів роботи системи фармаконагляду та реєстрації даних про побічну реакцію та/або відсутність ефективності лікарського засобу при його медичному застосуванні, нормативних документів, що регламентують відпуск безрецептурних препаратів, деонтологічних аспектів взаємовідносин фармацевт-хворий.

Компетентності та очікувані результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати стандартні та нестандартні спеціалізовані завдання та прикладні галузеві фармацевтичні проблеми діяльності, використовуючи положення, теорії та методи фундаментальних біологічних, хімічних, медичних, технологічних, біофармацевтичних, соціальних та економічних наук; поєднувати знання та розв'язувати складні питання, формулювати ідеї за недостатньої або обмеженої інформації, ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовувати для фахових та не фахових слухачів.

Загальні компетенції:

ЗК 1. Здатність до соціальної відповідальності та громадянсько свідомої діяльності

ЗК 3. Здатність до академічно мислити, аналізувати та синтезувати інформацію, безперервно навчитися сучасному.

ЗК 4. Здатність до розуміння дисциплінарного діапазону знань та фахової діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії відповідно новим та кризовим умовам.

ЗК 10. Здатність обирати стратегії та тактики спілкування, до командної роботи, в тому числі фахівцями інших галузей знань та видів економічної діяльності.

ЗК 11. Здатність забезпечити та оцінити за якісними показниками виконані роботи.

ЗК 12. Здатність втілювати знання на практиці, приймати рішення та судження, що обґрунтовані системою знань.

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗК 13. Здатність реалізувати свої конституційні права, свободи і обов'язки як людини, громадянина, члена суспільства в Україні, усвідомлювати значущість громадянської свідомості (вільного демократичного) суспільства та необхідність його стабільного розвитку, верховенства права.

Фахові компетенції:

ФК 1. Здатність впливати на громадське здоров'я шляхом надання роз'яснень із дотримання санітарно-гігієнічних норм задля профілактики поширення різних за етіологією та патогенезом захворювань, а також з метою своєчасного виявлення хвороб та сумлінного ставлення до лікування цих захворювань відповідно до підходів доказової медицини.

ФК 2. Здатність фахово надавати консультації щодо рецептурних та безрецептурних лікарських засобів; лікарських косметичних засобів, медичних виробів та товарів обмеженого аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації оригінальних і генеричних лікарських засобів задля підвищення ефективності, безпеки та доступності фармакотерапії конкретного хворого.

ФК 12. Здатність професійно застосовувати знання нормативних, правових та законодавчих актів України та рекомендацій міжнародних стандартів.

ФК 13. Здатність проявляти та використовувати на практиці комунікаційні навички, провідні принципи фармацевтичної етики та деонтології, засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах фармацевтичної поведінки та відповідальності, що засновані на засадах Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і біоетичних керівництв ВООЗ.

Результати навчання	Методи викладання	Форми оцінювання
ПРН 1. Реалізувати соціальну взаємодію, під час виконання професійних обов'язків, основу на гуманістичних і етичних принципах; розуміти соціальну значущість фармацевтичної допомоги для здоров'я населення	Дискусійний метод, робота у групах; обговорення.	Колегіальне оцінювання, опитування
ПРН 2. Застосовувати загальні та фахові знання з освітніх компонентів при роботі у фармацевтичних установах.	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція); дискусійний метод; робота у групах; обговорення	Опитування
ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-протиепідемічного режиму та вимог техніки безпеки та охорони праці при здійсненні фахової діяльності.	Інструктаж, обговорення, ситуаційне моделювання.	Вирішення практичних завдань.
ПРН 4. Демонструвати вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з доказових джерел та інтегрування цих результатів у рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності, ділитися фаховими знаннями та інформацією зі слухачами.	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція); практичні роботи; робота у групах; обговорення, геймінг-моделювання	Вирішення практичних завдань, групова оцінка.
ПРН 6. Приймати рішення і надавати фахову інформацію аргументовано, нести відповідальність за них у типових і нетипових професійних ситуаціях; дотримуватися принципів фармацевтичної та медичної етики	Інструктаж, обговорення, ситуаційне моделювання.	Опитування.

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

та деонтології.		
ПРН 7. Впроваджувати у професійну діяльність творчі методики та підходи соціальної взаємодії.	Індивідуальні завдання. Опрацювання рекомендованих джерел.	Перевірка на автентичність написаної роботи та правильність структури викладання матеріалу.
ПРН 8. Проводити професійне спілкування українською мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізувати тексти фахового напрямку з національних та закордонних літературних джерел та баз даних.	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція); мультимедійні презентації; дискусійний метод; практичні роботи; робота у групах; обговорення.	Опитування, вирішення тестових завдань, вирішення практичних завдань, перевірка і оцінка самостійних робіт.
ПРН 10. Дотримуватися ввічливого спілкування при професійній взаємодії з колегами, адміністрацією, посадовими особами, споживачами, злагоджено працювати у команді.	Ситуаційне моделювання.	Колегіальне оцінювання
ПРН 25. Сприяти здоровому способу життя, сумлінно ставитися до професійних обов'язків при профілактиці захворювань, призначенні та відпуску лікарських засобів. Дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти навичками здорового спілкування для досягнення взаєморозуміння та довіри з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.	Обговорення, колаборативне навчання.	Опитування, захист групового проєкту.

Політика навчальної дисципліни:

- Відвідувати аудиторні заняття вчасно та бути присутніми протягом всього терміну їх проведення (можлива індивідуальна освітня траєкторія здобувача).
- Діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.
- Самостійно виконувати навчальні завдання та коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень
- Самостійно виконувати контрольні завдання та не використовувати джерела інформації, не зазначені викладачем.

Зміст навчання.

Назва змістових модулів, тем	Усього (очна/заочна)	Розподіл годин між видами робіт			Самостійна робота студентів (очна/заочна)
		Аудиторні			
		Лекції (очна/заочна)	Семінари	Практичні (очна/заочна)	
Модуль 1. Етика і деонтологія у фармації					

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Змістовий модуль 1. Етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти – складові моральності фармацевтичних працівників.					
Тема 1. Професійна етика фармацевтичних працівників.	9/8,5	3/1	-	3,5/0,5	4,5/7
Тема 2. Професійна моральність фармацевтичних працівників.	9/8,5		-	3,5/0,5	4,5/8
Тема 3. Основи професійних комунікацій.	9/8,5		-	3,5/0,5	4,5/8
Тема 4. Морально-психологічний клімат в колективі.	9/9	1/0,5	-	3,5/0,5	4,5/8
Тема 5. Стимулювання роботи фармацевтичних працівників.	9/9,5	1/0,5	-	3,5/1	4,5/8
Тема 6. Біоетика як сучасний напрямок медицини та фармації.	9/10	1/1	-	3,5/1	4,5/8
Змістовий модуль 2. Етичні, біоетичні та деонтологічні основи взаємодії суб'єктів на фармацевтичному ринку.					
Тема 7. Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок.	9/9	1/-	-	3,5/1	4,5/8
Тема 8. Етичні аспекти керівництва трудовими колективами в аптечних/фармацевтичних організаціях.	9/9	1/-	-	3,5/1	4,5/8
Тема 9. Бізнес-етика.	9/9	1/-	-	3,5/1	4,5/8
Тема 10. Права та відповідальність фармацевтичного працівника. Контроль засвоєння знань.	9/9	1/-	-	3,5/1	4,5/8
Усього годин	90/90	10/3	-	35/8	45/79

Система оцінювання.

На кожному практичному занятті здобувач повинен отримати оцінку з кожного виду робіт за наступною шкалою та критеріями:

«відмінно»: 5 балів	здобувач вищої освіти відмінно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.
«добре»: 4 бали	здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має достатні

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

	практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у викладенні теоретичного змісту або під час аналізу продемонстрованих практичних навичок.
«задовільно» 3 бали	здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань, відповідаючи на запитання практичного характеру виявляє неточності у знаннях, недостатньо оцінює факти та явища, що пов'язані з його майбутньою діяльністю.
«незадовільно» 2 бали	здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

При недотриманні політики курсу оцінка може бути анульована та потребувати додаткового виконання роботи.

Оцінка з дисципліни визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), які виставляються при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок, опанованих при вивченні освітнього компонента, з урахуванням відгуку керівника практики від виробництва.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Перерахунок у бали здійснюється після останнього заняття, якщо модуль завершується заліком.

Перед заліком, на підставі оцінок за традиційною шкалою, виставлених під час вивчення модулів, обчислюється середнє арифметичне (СА) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми. Отримана величина конвертується у бал за багатобальною шкалою таким чином:

<i>Шкала</i>	<i>200 балів</i>
<i>Дисципліни, що завершуються ПК</i>	<i>СА : 5 x200</i>

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 10-12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних здобувачем на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 200 балів.

Інформаційні ресурси

1. Сайт кафедри <https://dnmu.edu.ua/kafedra-farmacziyi-ta-farmakologiyi/>
2. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека Національного Фармацевтичного Університету <http://lib.nuph.edu.ua/>
4. Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету <http://library.zsmu.edu.ua/>

Рекомендовані джерела

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

1. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. - Х: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. – 16 с.
  2. Вишневська, Л. В. Етика і деонтологія у фармації : курс лекцій для студентів фармацевтичних спеціальностей / уклад. Л. В. Вишневська. – Херсон : Айлант, 2020. – 160 с.
  3. Етика та деонтологія у фармації : навчальний посібник для студентів ВНЗ. В. В. Малий [та ін.] : Нац. фармац. ун-т. - Харків : НФаУ Золоті сторінки, 2017. 246 с.
  4. Ethics and deontology in pharmacy : texts of lectures // I. V. Sofronova, V. V. Malyi, I. V. Timanyuk, M. N. Kobets – Kharkiv : NUPh, 2015. – 68 p.
  5. Ethics and deontology in pharmacy: meth. recom. for seminar classes / V. V. Malyi, I. V. Timanyuk, Z. R. Safiulina – Kh : NUPh, 2015. – 50 p.
-